

гідроекосистеми. Проводиться роз'яснювальна робота серед працівників агросектору економіки про перспективність застосування суспензії хлорели у тваринницьких та рибницьких господарствах. Унікальність комплексного впливу хлорели у водоймах полягає в тому, що власне сама вона є кормом для риб, а також створює сприятливе середовище для розвитку кормових водних організмів, фіто- та зоопланктону (дафнії, рачки, коловертки), які в свою чергу споживаються рибою, а також є відмінним стартовим кормом для мальків. Хлорела – це комплекс з 650 речовин (незамінних амінокислот, жирів, вітамінів, макро- і мікроелементів у легкозасвоюваному вигляді). Відгодівля кормами на основі хлорели значно підвищує імунітет риби, зменшує до мінімуму захворюваність та відхід молодняка. Потрапляючи у організм риби, хлорела відіграє роль поживного середовища для розвитку біфідобактерій, в результаті чого усі корми засвоюються набагато краще і швидше, обумовлюючи прирости ваги тіла від 10 до 30 %.

На основі вищевказанного, можна рекомендувати активно впроваджувати *Chlorella* у для більш ефективного розвитку тваринництва та рибництва.

UDC 502.211: 597.2

Bajdak L. A.¹, Roshka O. V.² PRACTICAL APPLICATION OF MICROALGAE. HISTORY AND PRESENT. CHLORELLA IN LIVESTOCK AND FISHERIES.

¹Dnipro Humanities University; Dnipro, e-mail: lbajdak2707@gmail.com,

²Communal Educational Institution "Secondary General School No. 2" of the Dnipro City Council, e-mail: roshko@ua.fm

The production of metabolites by microalgae with valuable properties for humans has made them one of the important objects of biotechnology. The attention of scientists turned to green algae from the genera *Chlorella* and *Scenedesmus*, which have become the most popular objects of applied research over the past 50 years. *Chlorella* is one of the most popular objects of applied biotechnological research. This single-celled protococcal algae belonging to the department Chlophyta (green algae) was first described by M.V. Beyerink in 1890. *Chlorella* research began in the Dnipropetrovsk region in the 1960s to the work of the outstanding Ukrainian hydrobiologist H.B. Melnikov (1904–1973), who worked fruitfully at the Dnipropetrovsk Agricultural Institute (DSGI) and the Dnipropetrovsk State University (DSU).

Key words: *microalgae, chlorella, cultivation, biotechnology, animal husbandry, fish, fishery, reservoirs, suspension*

УДК 636.4.082

ПОКАЗНИКИ ВЛАСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНЕАЛОГІЧНИХ ЛІНІЙ ТА СТРЕС-ЧУТЛИВОСТІ

Бордун О. М., канд. с.-г. наук, старший дослідник, Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН, вул. Зелена, 1, с. Сад, Сумська область, Україна, 42343, e-mail: alexandrborhun777@gmail.com

Горчанок А. В., канд. с.-г. наук, доцент, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, вул. Сергія Єфремова, 25, м. Дніпро, Україна, 49600, e-mail: anna.horchanok@dsau.dp.ua

Стадницька О. І., канд. с.-г. наук, старший дослідник, Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН, вул. Грушевського, 5, с. Оброшино, Львівський р-н, Львівська обл., Україна, 81115, e-mail: stadnytskaolha@ukr.net

Ключові слова: *молодняк свиней, лінія, власна продуктивність, стрес-чутливість, коефіцієнт варіації*

В умовах промислових господарств зростає технологічне навантаження на організм сільськогосподарських тварин та виникає невідповідність між фізіологічними можливостями організму та зовнішнім середовищем. Стресові фактори, що впливають на організм в процесі росту та розвитку, можуть знижують резистентність тварин, негативно впливають на органи відтворення, зменшують тривалість продуктивного використання та погіршують якість

продукції.

Мета роботи – дослідити показники власної продуктивності молодняку свиней великої білої породи різної стрес-чутливості та лінійної належності.

Матеріали і методи досліджень. Експериментальну частину роботи проведено в умовах племінного репродуктора з розведення свиней великої білої породи дослідного господарства і лабораторії тваринництва та кормовиробництва Інституту сільського господарства Північного Сходу» НААН. Роботу виконано згідно завдання 30.01.01.03.П «Оцінити адаптаційний та генетичний потенціал свиней великої білої породи в кліматичних умовах Північно Східного регіону».

Оцінку молодняку свиней за показниками власної продуктивності проводили з урахуванням наступних селекційних ознак: вік досягнення живої маси 100 кг, діб; товщина шпику на рівні 6-7 грудних хребців, мм (*Інструкція з бонітування свиней, 2003*). Фактор стрес-чутливості молодняку свиней зазначеної породи досліджували методом «формалінової плями» (*Канкова, 2002*). Біометричну обробку результатів досліджень опрацьовано методом варіаційної статистики за загальноприйнятими методиками (*Коваленко, Халак, Нежлукченко та ін., 2010*).

Результати досліджень. Установлено, що найбільш стрес-стійкими виявився молодняк свиней генеалогічної лінії R 8422 селекційно-генетичної компанії Нурог. Так, з 32 тварин 2 голови були стрес-чутливими, що становить 6,25 %. У тварин спостерігалася яскраво виражена припухлість підшкірних тканин вушної раковини, болючість при дотику, температура у місці введення препарату підвищена на 1,0-1,5°C відносно інших ділянок. Десять голів або 31,25 % віднесено до категорії «стрес-невизначені». У них спостерігалася незначне підвищення температури (до 1°C) в ділянці припухлості у порівнянні з іншими ділянками вушної раковини, незначна болючість при дотику. Кількість стрес-стійких тварин дорівнює 20 голів або 62,50 %. У тварини зазначеної групи припухлість підшкірних тканин вушної раковини була відсутня або слабо виражена, а підвищення температури в ділянці введення препарату відсутня. Щодо молодняку свиней генеалогічної лінії R 8285 селекційно-генетичної компанії Нурог (n=31) виявлено наступне. Кількість тварин категорії стрес-чутливі становить 3 голови або 9,67 %, стрес-невизначені – 10 голів або 32,25 %, стрес-стійкі – 18 голів або 58,06 %. Дослідження стрес-чутливості молодняку свиней генеалогічної лінії Вілсона 61839-0650 великої білої породи бельгійського походження свідчать, що 4 голови або 14,81 % належать до категорії стрес-чутливі, 8 голів або 29,67 % - до категорії стрес-невизначені, 15 голів або 55,62 % – до категорії стрес-стійкі. З метою подальшого дослідження впливу стрес-стійкості тварин на їх продуктивність нами проведено їх контрольне вирощування.

З урахуванням реакції тварин на стрес встановлено, що молодняк свиней категорії «стрес-стійкі», порівняно з ровесниками категорії «стрес-чутливі» характеризуються більшими показниками середньодобових приростів живої маси (на 13,2-50,9 г) і меншим, відповідно віком досягнення живої маси 100 кг (на 4,1-10,6 діб). За показником товщини шпику на рівні 6-7 грудних хребців суттєвої різниці між групами не встановлено.

Коефіцієнт варіації кількісних ознак, що характеризують власну продуктивність молодняку свиней коливається у межах від 1,83 до 8,18 %. Це свідчить про високий рівень консолідації підконтрольної популяції тварин за середньодобовим приростом живої маси і віком досягнення живої маси 100 кг.

Висновки:

1. Установлено, що ефективним методом визначення стрес-чутливості молодняку свиней великої білої породи є метод «формалінової плями».
2. Кількість молодняку свиней різних генеалогічних ліній категорії стрес-стійкі коливається у межах від 55,62 до 62,50 %.
3. Молодняк свиней категорії стрес-стійкі за віком досягнення живої маси 100 кг та товщиною шпику на рівні 6-7 грудних хребців належать до класу «еліта» і, за даними ознаками переважають тварин протилежної групи (стрес-чутливі) в середньому на 3,11 %.

4. Пропонуємо в умовах дослідного господарства Інституту сільського господарства Північного Сходу» НААН систематично проводити оцінку молодняку свиней за ознаками власної продуктивності і стрес-чутливості. Для подальшого розведення відбирати тварин класу «еліта» та категорії стрес-стійкі.

UDC 636.4.082

Bordun O. M., Horchanok A. V., Stadnytska O.I. INDICATORS OF OWN PRODUCTIVITY OF YOUNG PIGS OF LARGE WHITE BREED OF DIFFERENT GENEALOGICAL LINES AND STRESS SENSITIVITY.

Institute of Agriculture of the Carpathian Region of the NAAS, Str. Hrushevsky, 5, v. Obroshino, Lviv district, Lviv region, Ukraine, 81115

The paper presents the results of a study of indicators of own productivity of young pigs of the large white breed of different stress-sensitivity and linear belonging. It was established that the "formalin stain" method is an effective method of determining the stress sensitivity of young pigs of the large white breed. The number of young pigs of various genealogical lines of the stress-resistant category ranges from 55.62 to 62.50 %. Young pigs of the stress-resistant category by the age of reaching a live weight of 100 kg and a fat thickness at the level of 6-7 thoracic vertebrae belong to the "elite" class and, according to these characteristics, outnumber animals of the opposite group (stress-sensitive) by 3,11 % on average. We offer to systematically evaluate young pigs on the basis of their own productivity and stress-sensitivity in the conditions of the research farm of the Institute of Agriculture of the Northeast of the NAAS. For further breeding, select animals of the "elite" class and the stress-resistant category.

Key words: *young pigs, line, own productivity, stress-sensitivity, coefficient of variation*

УДК 636.085.55

**ЗАСТОСУВАННЯ ВІДХОДІВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
У ВИРОБНИЦТВІ КОРМІВ ДЛЯ ДОМАШНІХ ТВАРИН**

Ростислав Гончар, здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3; e-mail: rostyslav.honchar@st.pdaa.edu.ua

Ключові слова: *тварини, харчування, раціон, відходи, виробництво, корми*

Багато власників домашніх тварин вважають, що смаколики з їх столу радують утриманців, ще й корисні та дешевші за готові корма, тому надають перевагу самостійному приготуванню їжі для тварини намагаючись її збалансувати, урізноманітнити та доповнити вітамінно-мінеральними комплексами, але це часто забирає багато сил, часу, не завжди виходить точно розрахувати пропорції, склад, відміряти дози, доповнити необхідною кількістю корисних комплексів та добавок. Тому результат часто і не відповідає потрібному раціону їжі тварини. Отримуючи неповноцінне та не збалансоване харчування, домашні тварини починають хворіти, погано виглядати і почуватися.

Аналізуючи частоту звернення господарів котів до ветеринарної клініки "ЗооВетЦентр" (м. Дніпро) за останні роки, з'ясувалося, що найчастіше були звернення зі скаргами на порушення травлення, нормального сечовипускання, появу слизу та крові на статевих органах, посилену спрагу, відмову від їжі, свербіж у різних ділянках тіла та вухах, почервоніння окремих ділянок шкіри, появу великої кількості лупи, інколи шкірного сала, надмірне випадіння вовни й навіть часткове облісіння. Після ретельного огляду ветеринарними лікарями клініки та здійснення певних клінічних досліджень у тварин найчастіше були виявлені захворювання сечостатевої системи, шлунково-кишкового тракту, шкіри та вовни, алергічні реакції. Після отримання необхідного лікування лікарі радили